

NRC *Handblad*

De moraal van de nieuwe zuinigheid

Armoede is slecht voor de moraal. Zuinigheid uit zelfopgelegde noodzaak doet normen en waarden juist aanscherpen. Aldus de Haagse Vrekkenkrant, onder redactie van het echtpaar Hanneke van Veen en Rob van Eeden. Dertien jaar geleden schreef Van Veen voor De Kleine Aarde het Hergebruikboek. Een jaar geleden kwam ze door het lezen over de Amerikaanse The Tightward Gazette op het idee een Nederlandse vrekkenkrant te beginnen, vakblad voor de spaarzame kant van Nederland.

In een zuinig uitgegeven blaadje wordt het vrekkenprogramma vlijtig ten uitvoer gebracht. De redacteurs streven naar eerherstel voor de vrek. Spaarzaamheid is aan herwaardering toe. Vrekken moeten zich verenigen om de vooroordelen die over besparingen leven, te weerstaan. Met het uitwisselen van ideeën kunnen de abonnees zich financieel verrijken en tevens wordt een bijdrage geleverd aan de verbetering van het milieu. Door die zorg voor de natuur draagt de spaarzame burger het predikaat vrek tegenwoordig als gezennaam.

Privépost op kosten van de werkgever verzenden of het ongelimiteerd aanvragen van gratis proefabonnementen, vindt de redactie onethisch. Het via de giro heen en weer sturen van een klein geldbedrag om gratis correspondentie te kunnen voeren of om een partijtje schaak te spelen, wordt daarentegen creatief genoemd. De Vrekkenkrant geeft een zuinig mens een identiteit. Hij merkt niet de enige te zijn die zich afvraagt wat een aangeboden bos bloemen gekost heeft. Toch is een obsessie voor geld hem vreemd. Hij zal zijn besparingen liever aanwenden om minder te hoeven werken. Hij heeft zich eindelijk van de ondraaglijke gedachte verlost dat aardse bestaan eens vaarwel te moeten zeggen met achterlating van een grote zak geld. De moderne vrek sterft arm. In het toneelstuk *l'Avare* (1668) van Molière wordt het leven van Harpagon vergald door de angst dat anderen te weten komen hoeveel geld hij bezit. Met al zijn rijkdom voelt hij zich daarom gedwongen zuinig te leven om niet als rijkard op te vallen. In de Vrekkenkrant wordt dit benepen individueel schrapen omgezet in een meer maatschappelijke context van ongedwongen deeltijdwerk en consumptiebewustzijn. Waarom bijvoorbeeld theezetten met viergramszakjes terwijl 2,2 gram losse thee hetzelfde resultaat geeft. Als Van Veen en Van Eeden nog veertig jaar ieder vier koppen thee per dag drinken, sparen ze door het gebruik van losse thee f 1226,- uit, zonder rekening te houden met prijsstijgingen en rente. Zelf gebruiken ze geen melk of suiker en voor het bezoek worden suikerzakjes en creamers uit horeca-gelegenheden meegenomen. Dat strookt met de vrekkenethiek omdat er tenslotte voor suiker en melk betaald wordt. Overigens is het volgens een lezerstip, met het oog op de spaarzaamheid, beter om zelf op bezoek te gaan want dat spaart stookkosten uit,

tenzij u thuis een woonmantel draagt. Uit de vele lezersbrieven blijkt dat de abonnees meestal rigouzeur in hun bezuinigingsdrift zijn dan de redacteurs. Zoals Lennart van Empel. Hij wil het autoverkeer terugdringen tot het niveau van voor 1880 en mevrouw M. Ouwehand-Hartree bedacht dat internationale telefoongesprekken goedkoop gehouden kunnen worden als beide partijen spreken en luisteren tegelijk. Er wordt wat verspild in de wereld. Het vrekken-echtpaar pleit daarom voor het zogenaamde consuminderen. Douchen zonder

licht kan heel goed, vooral als je zeep, washandjes en shampoo op een vaste plaats legt. Ook scheren kan voornamelijk zonder lichtbron gedaan worden. Alleen bij het aanleggen bij de bakkebaarden even de lamp aanknippen, moet voldoende zijn. Mogelijkheden te over. Een vrekkeg hospita liet aan de redactie weten dat zij het gebruik van w.c.-papier onder haar huurders had gehalveerd door flink op de rol te stampen voor die op te hangen. Het afrollen gaat dan moeilijker door het horten en stoten. Het doortrekken van de stortbak, of liever gezegd het niet-doortrek-

ken, is een geliefd thema. Voor vrekken is het een onaanvaardbaar idee dat een hele stortbak water gebruikt wordt na het plussen. Daarom hebben zij een pannetje water naast de closetpot staan. 's Morgens hebben ze dat gevuld met het koude water dat uit de douche komt voordat de straal op de gewenste temperatuur is. Voor beginners tenminste, want meer doorgewinterde vrekken douchen zich natuurlijk met koud water. Dat zij hun pannetje niet goedkoop kunnen vullen, is geen probleem. Ze kunnen de afvoer van het fonteintje boven de w.c. monteren zodat het handen-

waswater optimaal gebruikt wordt. Wie dan toch zo nodig de stortbak wil gebruiken, doet er goed aan het volume te verkleinen. Straatklinders lenen zich daar uitstekend voor, indachtig het motto van Montaigne: Niet gebrek, doch overvloed verwekt gierigheid.

Het is jammer dat de meligheid in de vijf tot nu toe verschenen nummers van de Vrekkenkrant binnensluip. Het idee een kleine vrouw te trouwen omdat die minder zou eten, wordt aan een anonieme lezer toegeschreven. Mensen die alleen slapen in een tweepersoonsbed krijgen het advies om de eerste veertien dagen aan de linkerkant van het bed te slapen en daarna nog eens twee weken aan de rechterkant. Dat scheelt een keer wassen. Oorspronkelijker is de slogan: ga nooit met een lege maag boodschappen doen. En sympathiek zijn de volstrekt ernstig bedoelde aankopen. Vanzelfsprekend moet de hooikist in ere hersteld worden. U kunt echter ook 's morgens peulvruchten aan de kook brengen en ze in uw nog warme bed laten gaar sudderen. De Vrekkenkrant is niet rechtlijnig want een instructie voor het torenkoken wordt eveneens met liefde gegeven. Nemen we groentesoep, aardappels en bloemkool. Breng dan eerst de aardappels en de groentesoep aan de kook. Plaats dan de aardappels op de met zuinige vlam warmgehouden soep. Kook daarna de bloemkool en zet die op de twee andere pannen. Tot slot kan er nog een ketel afwaswater bovenop.

Is zuinigheid taboe in Nederland, vroeg een Belgische radiojournalist verbaasd aan Rob van Eeden. Die moest bevestigen dat zuinigheid zelfs onder Nederlanders een slechte naam heeft. Dat wekte zoveel hilariteit dat hij samen met zijn vrouw uitgenodigd werd een dagelijkse column voor de Vlaamse radio te verzorgen. Zestig daarvan zijn nu gebundeld tot een boekje dat in een enveloppe met hergebruikersetiket wordt verstuurd. De mogelijkheden tot consuminderen lijken onuitputtelijk te zijn. En de belangstelling ook. De Vrekkenkrant heeft bijna tweeduizend abonnees. Als die de adviezen over samenleving ter harte gaan nemen, kan de krant nog een eervolle doods-sterven.

Waarom zou een mens theezakjes gebruiken als losse thee goedkoper is...

Foto: ANP

HANS RENDERS

Een proefnummer van de Vrekkenkrant is te verkrijgen door f 2,50 over te maken op postgiro 1523351 t.n.v. Vrekkenkrant, De Haag. Een abonnement van zes nummers kost f 15,- en het boekje kost f 7,50.